

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

9.439

Szerző

Hely

Cím Bárczy polgármester legújabb bécsi nyilatkozata.

Idő

"1915"

Forrás:

Pesti napló

Személy

Bp.

1915 VIII/31

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Bárczy polgármester legújabb bécsi nyilatkozata

Bárczy polgármester levelet irt a *Neues Wiener Tagblatt* munkatársához, aki az íránt érdeklődött nála, hogyan illeszkedett bele Budapest adminisztrációja és polgársága a háborus viszonyokba. A bécsi lap vasárnapi számában közli a polgármester német levelét, amelynek magyar fordítása a következő:

— Egy esztendő óta tart már a háboru és a mi városunk ez idő óta háborus munkát végez, úgy hogy csak most jutok hozzá, hogy válaszoljak azokra a kérdésekre, amelyekkel hozzám fordultak s amelyek mind arra vonatkoznak, hogyan tudta elvégezni Budapest a háborus munkát, hogyan tudta megoldani azt a problémát, hogy hasznos harctér mögötti területe legyen a háborunak, vagy egy dóm lap kifejezése szerint: front legyen a front mögött. Azt hiszem, hogy a számszerű adatok, amelyekkel egy nagy város az ilyfajta kérdésekre válaszolhat, nagyjában ugyanazok, s az egyformán ellátott és egyformán helytálló nagy városok között legfőljebb a lakosság számaránya okoz különbséget. Hogy ez így van, azt a testvérnagyvárosok állandó híreiből és jelentéseiből is tudom. Az én városomnak legfőljebb az az előnye, hogy egyrészt Magyarországon aránytalanul kevesebb a nagyváros, mint pl. Németországban, másrészt pedig Magyarország erősen centralizált állam. Ebből a körülményből Budapestnek nemcsak haszna származik, de ehez képest a terhei is növekednek. Áll ez különösen a háborus időre, amikor ugyszólván az egész országnak polgári és katonai erő kifejtése Budapestről indult ki, vagy legalább Budapestre vonult keresztül és igen sok országos gond és országos probléma volt szem előtt.

főváros gondjává és problémájává. Arról akarok szólni, milyen gondolatok (?) vezettek bennünket munkánknál, a megszorodott régi és a világháboru által hirtelen reánk zúdított új feladatok elvégzésénél. Elsősorban arról kellett gyorsan tudomást venni, hogy ez a háboru nemcsak az első háborunk, amelyet az általános védkötelezettség alapján folytatunk, hanem egyuttal az első nagy háboru, amióta Magyarországon a polgári társadalom kifejlődött, amióta Budapest nagyvárossá lett, — az első háboru, amelynek terhe nemcsak a munkás- és földművelőosztályra nehezedik, hanem a polgári társadalomra is. Amit egy nagyvárosban munkanélküliségnek neveznek, tehát főképpen az ipari munkások munkahiánya, részben egyensúlyozta az, hogy a munkások nagy tömege hadba vonult, részben pedig nem szünt meg minden munka, mint ahogyan a mi városunk is arra törekszik, hogy a közmunkákat folytassa (?) és az államot is rábírja erre. A hadbavonultak itthonmaradt családtagjainak ellátása részben állami feladat és e tekintetben a városnak csak új munkája akadt, de új gondja nem. A rendszeres népgondozó- és jótékonyági intézményekkel, egy nagy jótékonyági- és utbaigazító iroda szervezésével, új és nagyszabású városi intézményekkel (?), nyilvántartásokkal sikerült a tömegnyomor és tömegzavar első rohamát feltartani. Azok a szociálpolitikai intézmények, amelyeket avatatlan kritikák a béke idejében fölösleges fényűzésnek bélyegeztek, a háboru szükségleteinek tüzeiben bizonyos mértékben felvirágoztak. Rövidesen, minden, amit békeidőben egy nagyváros szociális gondoskodásának tekintenek, háborus méretekke növekedve volt melénk és megállapíthatom, hogy nincsen nálunk olyan szegény ember, aki városi támogatásban nem részesült volna, vagy valahogyan ellátva nem volna.

Szabadjon néhány megjegyzést fűznünk e sorokhoz. Budapest polgármestere a bécsi közele-

mény előtt lovagol kedvenc vesszőparipáján, a szociálpolitikán. Ez nyilván azért történik, mert Budapestben a polgármesteri szociálpolitikának az árát is ismerik már, nemcsak az eredményét. Budapestben nem a háboru metafizikáját, szocializmusát, szociális hatásait, a kommunalizmushoz való viszonyát akarják megismerni az emberek a polgármester előadásában, hanem a háborus idők megélhetési viszonyainak rendezését várják tőle. Bécsben elhiszik talán, hogy Budapestben ma nincsen szegény ember, nincsen munkahiány, a valóság ellenben az, hogy a tömegnyomor enyhítése a társadalomra hárul, a polgárság áldozatkészsége teszi lehetővé a hatóságok jótékony munkáját, a közmunkák folytatását pedig elhatározta ugyan a főváros közgyűlése, ám e határozatnak máig sincsen semmi foganatja.

— Új jelenség volt — folytatja tovább a polgármesteri epistola — és természetesen világosan készületlenül találta az államot és a várost: a polgári élet megakadása, a polgár egzisztenciák romlása, olyan zavar és szükség, amely a közönséges jótékonyágnak és az átlagos szociálpolitikának a kereteit és eszközeit meghaladták. Az angoloktól rossz néven vettük, hogy a Business as usual jelzsvát hangoztatták a világháboruban. Ami bizonyára cinikus jelszó, ha annyit jelent, hogy egy társadalom a nemzet élet-halál küzdelmét idegenekre és zsoldosokra bizza, ő maga pedig folytassa foglalkozását és szórakozását. A jelszó azonban hazafias és szociálpolitikai abban az értelemben, hogy a háborunak tartozunk azzal, hogy bizonyos tekintetben úgy éljünk és úgy dolgozzunk, mintha nem volna háboru. És mi minden igyekezettel arra törekedtünk, hogy a békés idők életmódjának lehető helyreállításával megóvjuk az itthonmaradtakat.

Kö

azokat, akik elvesztették lábuk alatt a talajt, más talajra állítottuk azzal, hogy a hadbavonulás által okozott űrt az itthonmaradottakkal töltöttük ki. Sajnos, mindezek dacára széles működési terület és sok munka maradt a jótékonyosság számára és itt is nagy művészetre volt szükség, hogy a jótékonyosság mértékét összeegyezteltük azzal, amit pótolni kellett, anélkül, hogy privilégiumot teremtsünk azok számára, akik egyébként jól keresnek és polgári tekintélyt élveznek, azokkal szemben, akik békeidőben is szűkös körülmények között, bizonytalan tengetik életüket.

A frazeológia szótárának nagy szerencséje, hogy akkor sem merül ki, ha minden szavát, minden kifejezését felhasználják . . . A polgármester nyilatkozatának további része is részben elmélet, részben frázis. Érdekessé csak ott válik a levél, ahol Bárczy István a főváros élelmiszerellátására tér ki. Teszi pedig ezt a következő módon:

Egy nagy városra, amely — mint Budapest — egyuttal főváros is, az a feladat hárul, hogy sok tekintetben az államot helyettesítse, egyuttal pedig nyomatékosan képviselje az államban domináló östermelő érdekekkel szemben a fogyasztók érdekeit. Ez által városunk sok tekintetben nehézségek elé került, *leginkább az élelmezési politikájában. Ma már ezek a nehézségek is elhárítottak, fölösleges mondani: nem az állam és a város közötti ellenségeskedések utján, hanem a viszonyok és a lehetőségek helyes felismerése és az erőf lojális kiegyenlítése által.*

A polgármester szerint tehát — és ez az

(145) (Köt. . . .) (145)
 egyedüli velős része a nyilatkozatnak — Budapestben azért voltak nehézségek az élelmiszerellátás körül, mert a főváros erőnek-erejével megvédeni akarta a fogyasztók érdekeit az östermelőkkel szemben. Budapestben ezt a frázist a polgármester derüs cinizmusának a számlája terhére írják, mert a pesti polgár nem arra a forrásra kíváncsi, a melyből a lisztinség és a hushiány ered, hanem olyan forrásra, amelyből lisztet és húst merithet. A mult időbe helyezte a polgármester az élelmiszermizériákat, — mintha bizony Budapestben ma már minden a legnagyobb bőségben volna és mintha az élelmiszerezsora ma már csak csuf történeti emlék volna. Hogy a „nehézségek“ elhárítottak, azt is csak Béccsel hiletheti el a polgármester, holott egyáltalában nem helyes politika a bécsi nép irigységének a felkeltése azzal, hogy Budapest első polgára hibátlannak, ideálisnak tünteti fel hivatalos állásának tekintélyével a magyar főváros élelmezési viszonyait. Nem politikus dolog — és nem is igaz. A nyilatkozat a társadalom háborus tevékenységét vázolja, dicséri a pesti nők munkáját, jótékonyágát, majd így végződik:

— Nyugodt önérzettel mondhatjuk Budapest az ország világtörténelmi megpróbáltatása közben is méltó módon állotta meg azt a helyet, amely ezt a várost az ország törvényhatóságainak élén megilleti. Erőt és lehetőséget kölcsönzött abból a körülményből, hogy kezdettől fogva annak tartotta magát, ami volt: a közönség szervezetének.